

Yurt dışına sefer yapan Tır şoförleri

Yurt dışına sefer yapan Tır şoförlerinin ücretleri konusunda farklı bir uygulama yerleşmiş ve tüm uluslararası taşıma şirketleri aynı biçimde ücret ödemeyi benimser duruma gelmişlerdir. Buna göre, yurt dışına gidip gelen Tır şoförleri için (Asgari ücret+Yabancı para) biçiminde bir uygulama sürdürülmektedir. Yabancı para ödemesine genellikle "harcirah" denmekte ise de, Yargıtay bunu ücretin bir parçası saymakta; ihbar, kıdem ve her türlü tazminat ödemelerinde "harcirah" ücrete eklenerek hesaplama yapılmaktadır. Buna ilişkin Yargıtay karar örnekleri şöyledir:

Tır şoförüne yurt dışı çıkışlarında ödenen harcırh veya primlerin ücrete eklenmesi gerekir.

Tır şoförü olarak çalışan davacıya yurt dışı çıkışlarında Alman Markı olarak ödenen ücret, harcırh ya da prim sayılmayıp kararlılık ve devamlılık gösteren munzam ödemeler olup, bunların garanti ücretine eklenmek suretiyle tazminatın hesaplanması gerekir. Ekonomik ve ticari gelişmelerin zorunlu kıldığı "asgari ücret+prim" esas ile çalışma olgusu karşısında Yargıtay'ın yalnız Tır şoförleri için değil, tüm çalışanlar için harcırh ve prim gibi kazançların kıdem tazminatı hesabında gözetilmesini tartışması gerekir.

Davacı işçi sekiz yıl kadar davalıya ait işyerinde Tır şoförü olarak çalışmış olup, dosya içeriğine göre ayda ortalama 1,5 yurtdışı seferine çıkmaktadır. Bir başka anlatımla, her yurtdışı seferinden sonra Türkiye'de birkaç gün kalıp, sefere çıktığı konusunda tereddüt yoktur. Ayrıca belirtmek gerekir ki, dosya içindeki verilerde garanti asgari ücret, artı sekiz yıllık süre boyunca her yurtdışı seferi için 600 DM. İle çalışmaktadır. Bu çalışma işyerinde kararlılık kazanmış bir şekilde uygulanmıştır. Böyle olunca 600 DM.lik ödeme ne bir harcırh ne de prim olarak nitelendirilebilir. Bu açıklamalar karşısında kıdem tazminatı hesabında bu ek ödemenin de dikkate alınarak hüküm kurulması dosya içeriğine uygun düşer. (HGK. 07.10.1998, E.1998/9-622 K.1998/681)¹

Yurt dışına sefer yapan Tır şoförünün harcırhı da ücretin bir parçasıdır:

Yaklaşık dokuz yıldır çalışması olan Tır şoförünün asgari ücretle çalıştığı kabulü dosya içeriğine ve hayatın gerçeklerine uygun düşmemektedir. Aylık miktarı değişkenlik gösterse de, "harcırh" yurt dışına sefer yapan Tır şoförü ile işveren arasındaki sözleşmenin ücret unsurunun önemli bir bölümünü oluşturur. Bu nedenle "sürekli bir ödeme" olduğu için harcırhın da tazminata esas ücrete yansıtılması gerekir. (9. HD. 03.05.2004, 22907-10458)²

Ücret artı prim uygulaması (Şoförün ücret alacağının buna göre hesaplanması):

Şoför olarak yurtdışına sefer yaptığı anlaşılan davacının, her yurt dışına çıkışında primlerini aldığı anlaşılmaktadır. Bu durumda, davacı aylık ücret + prim esasına göre çalışmaktadır. Her ne kadar mahkemece Şoförler Derneğinden sorularak davacının gerçek ücretinin tesbitine çalışılmış ise de, davacının her sefere çıkışta yabancı para üzerinden prim aldığı dikkate alınmamıştır. Davacı döviz üzerinden prim aldığına göre, sanki hiç prim almamış bir şoför gibi ücretin tesbitine gidilmiştir. Bu maddi olgular gözönünde tutularak davacının prim yanında aylık asgari ücretle çalıştığı kabulü ile, asgari ücret üzerinden gerçekleşen ücret alacağının hüküm altına alınması gerekir. 9. HD. 14.12.1995, 21116-35551)³

Yurt dışına sefer yapan işçinin ücreti, yabancı para olarak hesaplanmalıdır:

Davacı işçinin ayda ya da belli bir sürede ne kadar yani kaç sefer yurt dışına çıkış yaptığı ve her bir seferde ne kadar Alman Markı olarak ödeme yapıldığı belirlenerek, bunun günlük ve saat başına düşen ücreti bulunmak suretiyle sonuca gidilmelidir. (9. HD. 20.04.1999, 3420-7476)⁴

¹ Yasa HD. 1999/3-398, no: 204

² Legal İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Dergisi, 2005/5, sf. 358

³ Kazancı Yazılım

⁴ Kazancı Yazılım

Sefer başı ücret alan Tır şoförüne yurtdışı çıkışlarında ödenen prim, ücretin bir unsurudur:

Davacı Tır şoförü olup sefer başına prim almaktadır. Tır şoförüne yurt dışı çıkışlarında ödenen sefer primi, ücretin bir unsurudur. Açıklanan nedenlerle davacının ücretine sefer primi de eklenerek hesaplama yapılmalıdır. (9. HD. 15.12.2003, 9716-21940)⁵

⁵ Yargı Dünyası Kararlar Özel sayısı, 2004/Mar/Nisan, sayı: 2, sf. 150